

4 Tyto věci se udály za vlády císaře Alexia do čtvrté indikce roku tisíc devadesát šest. Císař však neměl ještě ani čas, aby si dopřál trochu odpočinku, když se k jeho sluchu donesly zprávy o příchodu obrovské francké armády. Báł se jejich příchodu, protože znal jejich prudkost, nestálou a vrtkavou povahu a vůbec celou keltskou mentalitu se všemi jejími důsledky. Věděl, že z touhy po penězích dokáží využít první nahodilé příčiny k porušení smluv. Slyšel o tom dost často a také měl příležitost ověřit si pravdivost těchto pověstí. Neztrácel však odvahu, ale zahájil všestranné přípravy pro případ, že by došlo k boji. Skutečnost ovšem svým významem a hrůzou předstihla kolující pověsti. Celý Západ, všechny barbarské národy obývající území od západních břehů Jadranu až po Hérakleovy sloupy se spojily a táhly s celými rodinami Evropou do Asie. K pohybu těchto mas došlo z následujících důvodů.

5 Nějaký Kelt, zvaný Kukupetros, se vypravil na pouť k Svatému hrobu a jen stěží se mu po mnoha útrapách, které vytrpěl od Turků a Saracénů, pustošících celou Asii, podařilo vrátit se domů. Trápilo ho, že nedosáhl svého cíle, a chtěl se o cestu do Svaté země pokusit znovu. Pochopil už, že se nemůže na pouť k Svatému hrobu vydat znovu sám bez zlých následků, a proto vymyslel chytrý plán. Rozhodl se kázat po všech latinských zemích: „Boží hlas mi přikazuje hlásat všem hrabatům ve Francii, aby opustila své domovy a vydala se na pouť k Svatému hrobu a aby se vší mocí i úsilím snažila vyrvat Jeruzalém z rukou muslimů.“

6 Jeho záměr měl úspěch. Jako kdyby podnítl v srdci všech Keltů nějaký boží hlas, dosáhl toho, že se shromážďovali ze všech stran ve zbrani, s koňmi a vybaveni vším, co je třeba k vedení války. Plny dychtivosti a nadšení naplnily jejich zástupy všechny cesty. Keltské vojsko doprovázelo množství lidí početnější než zrnka písku a hvězdy nebeské, v rukou nesli palmové ratolesti a jejich plece zdobil kříž. Dokonce ženy i děti opouštěly svou vlast. Jako řeky se odevšud stékaly jejich zástupy a proudily dáckou zemí k nám.

klad. Podle pověstí, které se všude šířily, byl mezi prvními, kteří prodali své statky a vydali se na toto tažení, Godefroi. Byl to člověk nesmírně bohatý, pyšný na svou urozenost, statečnost i původ. Vždyť každý Kelt chce být víc než ostatní. Tenkrát došlo k pohybu lidských mas, mužů i žen, jaký nikdo nepamatuje. Prostí lidé vytáhli, aby se poklonili Hrobu Páně, a opravdu toužili spatřit svatá místa. Ale ti horší, mezi něž patřil takový Bohemund a jemu podobní, chovali v skrytu duše jiné plány a naděje, ti chtěli během tažení využít výhodné situace a zmocnit se císařského města. Většinu statečných bojovníků k tomu podněcoval Bohemund, který odedávna choval v srdci nenávisť k císaři.

Po svém kázání Petr překročil jako první lombardskou úžinu s osmdesáti tisíci pěšáky a se sto tisíci jezdci a přitáhl přes Uhry do hlavního města. Keltská rasa je, jak si lze představit, velmi horkokrevná a prudká, a jakmile se rozhodne k činu, nelze ji už zadržet.

VIII Hugo — to byla jenom předehra. Neuběhlo ještě ani čtrnáct dnů, když na pobřeží u Kabalionu přistál Bohemund, o němž jsem se ve svém vyprávění zmínila již mnohokrát. Provázela jej různá hrabata a nesčetné množství vojáků. Kabalion je blízko Bousy — taková jména mají místa v tom kraji. Nechtě nám nikdo nevytýká, že používáme takových barbarských jmen, která poskvvrňují styl našeho historického díla. Vždyť i Homér nazýval Bojoťany jejich jmény a v zájmu historické přesnosti takovými jmény označil i některé barbarské ostrovy.

2 V Bohemundových stopách dorazil na břeh lombardské úžiny Richard, hrabě z Principatu. Pro přeplavbu si najal za šest tisíc zlatých velikou pirátskou loď o třech stěžních s dvěma sty veslaři a třemi vlečnými čluny. Nevypnul z Aulonu jako ostatní latinská vojska, protože se bál římského loďstva, ale využil příznivého větru, změnil trochu směr a zamířil přímo k Chimaře.

3 Dostal se však z bláta do louže. Nenarazil totiž na řídce hlídkující lodi, které chránily lombardskou úžinu, ale střetl se přímo s vrchním velitelem celého římského loďstva Nikolaem Maurokatakalonem. Ten se už dříve dozvěděl o Richardově lodi a zaujal se všemi dvojveslicemi, trojveslicemi a několika rychlými loděmi postavení u Kabalionu proti Asonu, odkud vyplul a kde zanechal celé loďstvo. Pak poslal svého zástupce s jeho galérou, kterou námořníci nazývají „*exkussatos*“, a rozkázal mu, aby mu dal znamení ohněm, jakmile veslaři uvolní lana a dopraví loď na volné moře. Nikolaův zástupce odešel a okamžitě příkaz splnil.

4 Nikolaos dal na některých lodích rozvinout plachty, jiné vybavil velkým množstvím vesel, takže vypadaly jako stonožky, a vyplul proti Richardovi, který už překonával úžinu. Zastihl ho, když se vzdálil sotva tři stadia od pevniny a spěchal s tisíci pěti sty vojáky a osmdesáti ušlechtilými koňmi na protější stranu k Epidamnu. První uviděl Nikolaovy lodě kormidelník a řekl hraběti z Principatu: „Blíží se syrské loďstvo

a hrozí nám nebezpečí, že se staneme obětí nožů a mečů.“ Hrabě vydal rozkaz, aby se všichni ozbrojili a aby statečně bojovali.

5 Bylo to sice uprostřed zimy, v době, kdy se slaví svátek svatého Mikuláše, bylo však úplné bezvětří, na nočním nebi zářil jasněji než na jaře úplněk. Poněvadž vítr se úplně ztišil, nemohla ani pirátská loď z místa a stála nehnutě na vodní hladině. Na tomto místě svého líčení bych chtěla svou výřečnost věnovat oslavě Marianových činů. Marianos si vyžádal od velitele loďstva, který byl jeho otcem, nejrychlejší lodě a hnal se s nimi proti pirátské lodi. Narazil na její příď a snažil se proniknout na její palubu. Ozbrojenci, kteří viděli jeho těžkou zbroj připravenou k boji, se okamžitě hnali proti němu. Marianos, který uměl jazyk Latinů, je vybídl, aby se nebáli a aby se nepouštěli do boje s lidmi stejné víry. Jeden z Latinů však zasáhl Mariana do přílby střelou z kuše, které říkají *tzangra*.

6 Kuše je barbarský druh luku, který Řekové vůbec neznají. Nenapíná se tak, že pravice napíná tětivu a levice od ní táhne luk. Ten, kdo napíná tuto dalekostílnou útočnou zbraň, se musí naklonit dozadu, opřít oběma nohama do půlkruhu luku a oběma rukama táhnout tětivu vši silou k sobě. Uprostřed kuše je na tětivě upevněn půlválec dlouhý jako slušně velký šíp, který sahá od tětivy k oblouku luku. Jeho žlábkem se z kuše vystřelují šípy. Do žlábků se vkládají krátké, ale velmi tlusté střely, jejichž přední část je potažena silnou vrstvou železa. Když se tětiva prudce napne a pak vši silou povolí, střely se neodrážejí od svého cíle, ale prorazí štít a těžký železný pancíř a pokračují ve své dráze, tak mohutná a nezadržitelná je prudkost těchto střel. Taková střela už dokázala prorazit i bronzovou sochu, a když zasáhla hradbu velkého města, buď uvízl její hrot v hradbě, nebo celá střela vnikla do hradby a zmizela v ní. Opravdu, účinnost kuše je ďábelská. Ubožák, kterého zasáhne její střela, umře na místě a neuvědomuje si ani sílu rány.

7 Šíp z kuše zasáhl špičku Marianovy přílby a proletěl jí,

aniž se dotkl byt' jen Marianova vlasu. Osud tomu zabránil. Marianos rychle vystřelil šíp na hraběte a zasáhl jej do paže. Šíp prorazil štít, pronikl i pancířem složeným z kovových plátů a škrtl o jeho bok. Tu scénu pozoroval jakýsi latinský kněz, třináctý v hraběcí družině, který stál na přídi, a hned zasypal Mariana střelami. Marianos neustoupil, dál statečně bojoval a přikázal to i svým druhům. Spolubojovníci latinského kněze, posetí ranami a zmoženi únavou, museli být třikrát vystřídáni. Ale kněz sám, ačkoli byl mnohokrát raněn a byl zalit vlastní krví, se dál neohroženě bránil.

8 My chápeme úlohu kněze zcela jinak než Latinové. Nás učí církevní i světské zákony a evangelium: „Nedotýkej se, nekřič, neútoč, vždyť jsi posvěcený.“ Latinský barbar dokáže sloužit mši a držet v levé ruce štít a kopí v pravici, podávat tělo a krev Páně a dívat se přitom na vraždění, a stává se tak podle Davidova žalmu „mužem, který prolévá krev“. Tito barbari dovedou být zároveň kněžími i bojovníky. A tento člověk byl spíše mužem činu než knězem. Oblékl sice kněžské roucho, ale chopil se zároveň i vesla, věnoval se plavbě i boji, dokázal najednou bojovat proti moři i proti mužům. Naše zvyky, jak už jsem předtím řekla, pocházejí od Árona, Mojžíše a od našeho prvního velekněze.

9 Boj trval od večera až do poledne příštího dne a Latinové, ač neradi, se vzdali Marianovi, když jím na jejich žádost slíbil, že jím nikdo neublíží. Ale onen bojovný kněz neupouštěl od boje ani po uzavření mírové smlouvy. Když už v toulci neměl žádné šípy, popadl kámen a mrštil jím po Marianovi. Marianos si kryl hlavu štítem, kámen jeho štít roztránil na čtyři kusy a zasáhl přilbu. Marianos padl pod zásahem kamene, ztratil vědomí i hlas a ležel tam dost dlouho tak, jako Hektor kdysi málem vypustil duši, zasažen kamenem z ruky Ajantovy. Když přišel k sobě a trochu se vzpamatoval, vystřelil na kněze z luku a zasáhl ho třemi ranami. Ten člověk, spíš generál než kněz, stále nebyl syt boje. Když už spotřeboval všechny kame-

ny, které měl po ruce, a neměl už ani kameny, ani šípy, nemohl ani útočit, ani se bránit proti nepříteli, začal zuřit a dávat na jevo svou plamennou zášť jako zvíře, které se šíří vlastní zuřivostí. Bral všechno, co mu přišlo pod ruku. Našel pytel plný chleba a začal házet místo kamenů kousky chleba přímo z pytle, jako by sloužil jakési bohoslužby a válka byla pro něho slavnou liturgií. Popadl kus chleba, vši silou jím mrštil Marianovi do obličej a zasáhl jej do tváře.

10 Tolik jsem chtěla říci o onom knězi, o pirátské lodi a o její posádce. Hrabě z Principatu se vzdal s lodí i s celou posádkou Marianovi a plul dobrovolně za ním. Když už byli na pevnině a vylodili se, onen kněz nepřestával Mariana hledat. Neznal sice jeho jméno, ale ptal se po něm podle barvy jeho šatu. Když ho konečně našel, vrhl se mu kolem krku, objal ho a vychloubavě vykřikl: „Kdybyste na mne byli narazili na pevnině, mnozí z vás by byli padli pod ranou mých rukou!“ Pak vytáhl stříbrný pohár v ceně sto třicet zlatých a daroval jej Marianovi. Po těchto slovech a po tomto činu vypustil duši.